

Voksne adopterede mødes i Seoul og udveksler holdninger til adoption

Af Louise Svendsen

Adoptivbarn hedder det, og oftest bliver man ved at kalde den adopterede for et barn uanset dets alder. Og nej, ingen bliver naturligvis bortadopteret som voksen. Så hvad menes nu med voksne adopterede? Det er de adopterede, som ifølge dåbsattesten ikke længere med rette kan kaldes for børn. Det er de adoptivbørn, der er vokset op og nu er blevet voksne.

Det følgende er en beretning fra Seoul, hvor en international gruppe af disse voksne satte hinanden stævne i august 2010.

Herhjemme har adoption igennem tiderne antaget flere former. Som alle andre steder i verden, har vi haft familieadoptioner; herunder stedbarnsadoptioner samt de anonyme og ofte hemmeligholdte danske adoptioner. Ser vi ud over Danmarks grænser, kom de første børn til Danmark fra Tyskland, Østrig og Finland i tiden efter Anden Verdenskrig og nogle årtier frem. Fra starten af 70'erne tog internationale adoptioner rigtig fart og det første helt store afgiverland var Korea¹. Alene i 70'- og 80'erne kom der mere end 7220 børn til Danmark fra Korea². Det store antal og det faktum, at de udgjorde majoriteten af de adopterede i denne periode, har gjort, at de er den første store generation af voksne adopterede – og som et vilkårligt andet udsnit af en befolkning rummer denne gruppe også en stor mangfoldighed og divergens. Når de adopterede fra Danmark med koreanske aner ydermere slår sig sammen og ikke blot mødes med hinanden, men også med adopterede fra Korea, der er kommet til andre lande i Europa såvel som til USA's mange stater, ja, så er der grundlag for at taget kan løfte sig – og det gjorde det igen i august 2010, da godt 500 voksne adopterede, deres ægtefæller, kærestes og børn samt forskellige aktører inden for adoptionsverdenen havde sat hinanden stævne i Seoul.

Et tæt pakket program

Programmet var tæt pakket og kørte med to hovedspor. Det første spor kan vi kalde det faglige spor. Det fik et godt startskud med en international forskerkonference med fremlæggelse af den allernyeste forskning inden for international adoption, udført af såvel adopterede som ikke-adopterede. I forbindelse med dette er udgivet en ganske net lille bog med indlæg fra de mange forskellige oplægsholdere samt nogle bonusartikler³. Præsentationerne spændte vidt og omfattede analyser af film og litteratur skrevet af adopterede eller omhandlende forskellige aspekter af adoption, udforskning af de biologiske mødres vilkår forud for, under og efter adoptionen samt de samfundsmæssige forhold, der fremmer international adoption, undersøgelse af konsekvenser af mødet mellem adopterede og biologisk familie og ikke mindst, hvorledes gaver og penge kan få betydning for relationen. Identitetsaspekter ved adoption blev belyst, herunder etniske, kulturelle og sociologiske forhold, en elektronisk spørgeskemaundersøgelse af, hvilken betydning den første rejse til oprindelseslandet har for den enkelte adopterede, og så blev der præsenteret noget så anderledes som et sammenlignende studie af kompeten-

cer, læring og motivation hos adopterede, der studerer koreansk set i forhold til ikke-adopterede i deres adoptivland, der har valgt samme studie.

Dagen derpå blev fulgt op med et fantastisk udbud af workshops med vidtrækkende muligheder for fordybelse og diskussion af mange relevante spørgsmål inden for adoption. Om det var svært at vælge mellem alle de parallelle workshops? – det må siges at være en underdrivelse, men som bekendt er det endnu ikke muligt at være mere end et sted af gangen.

Kan det virkelig passe, at der ikke var et alternativ til at lade børnene komme til Vesten efter Korea-krigen?

Blandt de spændende temaer var et historisk overblik med analyser af baggrunden for international adoption fra Korea til den vestlige verden. Kan det virkelig passe, at der ikke var et alternativ til at lade børnene komme til Vesten efter Koreakrigen? Fremhæves skal også en workshop om udviklingen af indenlandske adoptioner i Korea samt en diskussion af, hvorfor der fra et så moderne land fortsat finder udenlandske adoptioner sted. Og her blev det cementeret, at sociale og kulturelle aspekter har afgørende betydning for dette. Det var også muligt at høre beretningerne fra to biologiske mødre, der fortalte deres historier og beskrev de svære overvejelser, de havde været igennem forud for at opgive deres børn til adoption. Den ene havde opgivet sit barn til bortadoption grundet pres fra familien og den anden havde gjort ligeså, men fortrudt samme nat og efterfølgende kæmpet en kamp, inden hun kunne blive genforenet med sit barn efter en uge. Og som hun siger: hun kan aldrig tilgive sig selv den uges adskillelse endside forestille sig, hvad hun skullet have stillet op, hvis det ikke var lykkedes at blive genforenet.

Mødet mellem adopterede og biologiske familiemedlemmer

Et ligeledes spændende indslag var en paneldiskussion med adopterede og biologiske familiemedlemmer, der fortalte om genforeninger, og om hvorledes kontakten har udviklet sig – for nogle mere naturligt end andre, men med den generelle overskrift, at det ikke var let at opretholde en naturlig og meningsfuld relation. Blandt de øvrige temaer var forskellige tilgange til forståelse af tilværelsen som adopteret og den hertil knyttede identitet.

Et bud på en sådan tilgang er meditation som en hjælp for den enkelte til en dybere forståelse af sin eksistens. Hertil blev føjet veje til at finde sin identitet gennem

historier, tegninger og anden kunst, samt et bud på at afklare sin etniske identitet via udforskningen af Korea. I workshops reflekterede voksne adopterede over parforhold, familiedannelse og det at få egne børn, samt modtog vejledning i at søge biologisk familie. Desuden var der et oplæg om de temaer, det er vigtigt at gennemtænke, inden søgningen sættes ind. Der var hjælp til at netværke med koreanske virksomheder og praktiske råd og tips til de, der ønskede at bosætte sig i deres fødeland for en kortere eller længere periode.

Film, der bevægede

De følgende dage var der film på programmet. Fremvisningerne omfattede såvel dokumentarfilm som fiktion, nogle var adoptionskritiske, andre bestræbte sig på at vise de mange svære følelser, adoption kan føre med sig. Dybt bevægende var en lille fin film, A Brand New Life, der følger en lille piges liv fra dagen før, hun bliver afleveret på børnehjem af sin far, og den efterfølgende proces, hvor hun gradvist erkender sin nye situation, forgæves forsøger at genfinde faderen, for så at give op og overlade sig til sin skæbne. Samtidig med dette følger vi hendes nyvundne børnehjemsvenindes evige stræben efter at tage sig godt ud over for potentielle adoptanter, så de vil vælge netop hende som deres datter! En aften blev der læst op af litteratur om adoption skrevet af adopterede; digte såvel som skønlitteratur, fra det satiriske og smældende til det stille og dybfølte.

De sociale spor

Det andet hovedspor er af mere social karakter. Deltagere, der ikke falder i kategorien adoptionsnørder, men er mere interesserede i at udforske deres fødeland, opleve Korea, møde nye venner samt feste igennem og have det sjovt, havde mulighed for det! På dette konferencespør var højdepunkterne en fodboldturnering landene imellem, en pokerturnering på et internationalt kasino og ikke mindst et Amazing Race – Adoptees Loose in Seoul, hvor deltagerne fik til opgave at finde rundt i Seoul med offentlig transport i deres søgen efter forskellige poster, hvor de blev stillet opgaver som fx at lære nogle tilfældige koreanere at danse.

Hertil kom de fællesarrangementer, som lagde op til at forene alle gatherings deltagerne. Dette inkluderer den fælles velkomst, gallamiddag og fælles ture i byen om aftenen, men også aktiviteter som teambuilding, samtale og refleksionsgrupper baseret på aldersopdelinger samt kulturelle oplevelser som tempelbesøg og traditionel kulturel opvisning med blandt andet viftedans og trommespil.

Og hvad er det så for holdninger, der blev udvekslet om adoption?

Noget af det mest interessante på gatheringen var udvekslingen af holdninger blandt de forskellige interessegrupper inden for adoptionsmiljøet – de, der synes adoption er godt og en nødvendig løsning på et socialt dilemma eller forældreløse børns situation, og så de, der ikke synes, det på nogen måde kan retfærdiggøres, at international adoption fra Korea finder sted, og mener, det dybest set er et brud på menneskerettighederne.

Blandt fortalerne for international adoption befinder sig traditionelt de mange forældre, der mangler børn og derfor understreger den gode gerning i at kunne hjælpe børn ved at tage dem til sig, der alligevel er forældreløse og ville gå en ofte uvis eller underprivilegeret tilværelse i møde. Af andre støtter er de formidlende organisationer, der på baggrund af deres viden om de konkrete afgiverlande samt kendskab til børnenes eksakte vilkår, kan underbygge de gode argumenter for at hjælpe netop disse børn. Ligeledes understreger de også, at de finder forældre til børn, ikke børn til barnløse. En tredje vigtig stemme er de voksne adopterede, som er nysgerrige på deres baggrund og oprindelsesland og synes, det er hyggeligt at møde andre adopterede. Indirekte sender denne gruppe et signal om, at international adoption er okay. Hertil kommer de adopterede, som føler sig heldige, privilegerede og beriget med et liv fuldt af muligheder qua adoptionen og således ser det som en fordel for dem, at de er internationalt adopterede. Og så er der det store tavse flertal af voksne adopterede, som ikke interesserer sig for adoption, som ikke synes, de har problemer, bliver forfordelt, diskrimineret eller på anden måde opfatter det som problematisk at have startet livet i ét land for så at vokse op andetsteds med et udseende, der afviger fra majoritetens. På konferencen var samtlige stemmer selvsagt ikke repræsenteret.

Adoption som en problematisk størrelse

Der er alene tale om et fåtal af adopterede, der aktivt søger adoptionsmiljøet, og en endnu mindre del af denne gruppe, som rent faktisk finder international adoption dybt problematisk. Men de er der, og de seneste år, har der blandt nogle organisationer for adopterede samt hos en del af de nyere adoptionskritiske forskere, der ofte selv er adopterede, været en stigende tendens til at lægge kraftig afstand til international adoption. I det koreanske adoptionsmiljø er det i modtagerlandene primært forskerne, der lægger linjen. Nogle publikationer har fundet sted i regi af Korea Klubben, hvor

den adoptionskritiske linje også har været udtrykt. De forskellige undersøgelser, retorikken og argumenterne er gennem årene blevet udbygget og raffineret. Overvejende argumenteres der for, at international adoption er problematisk, idet børn uden deres samtykke og i strid med menneskerettighederne er frataget muligheden for at leve og vokse op under samme tag som deres biologiske forældre. Ligeledes argumenteres med, at international adop-

Overvejende argumenteres der for, at international adoption er problematisk, idet børn uden deres samtykke og i strid med menneskerettighederne er frataget muligheden for at leve og vokse op under samme tag som deres biologiske forældre.

tion grundlæggende stiller den adopterede i en minoritetsposition, der marginaliserer den enkelte og bevirker, at denne udsættes for direkte og indirekte diskrimination samt påføres et identitetstab ved ikke at vokse op og kunne identificere sig med sit oprindelige land, dets kultur og folk. Skarpere bliver retorikken, når vi bevæger os øst over til Korea.

Interesseorganisationerne

Tilbage i 2007 var ASK (Adoptee Solidarity Korea) en nyopstået organisation. Den bestod primært af adopterede bosat i Seoul, og de samarbejdede tæt med biologiske mødre, som havde følt sig presset til at opgive deres børn til bortadoption og efterfølgende har begrædt valget. Som en del af organisationens informationsarbejde var en demonstration i Seouls metro, hvor de via skilte, bannere og tale markerede deres klare synspunkter på adoption; nemlig at det er menneskehandel, child trafficking og børneeksport, at man omgående bør stoppe international adoption samt give børn og mødre et reelt alternativ. Demonstrationen fandt sted samtidig med en tidligere gathering for voksne adopterede i Seoul og blev introduceret som en tilføjelse til programmet, hvorfor alle blev opfordret til at komme forbi og se, hvad det var. Dette fik mange af konferencens adopterede til at finde vej til den nærliggende metro, omend langt fra alle sympatiserede med de markante holdninger, som de først for alvor blev bekendte med nede i metroens gange.

I 2010 kom en ny organisation på banen, TRACK (Truth and Reconciliation for the Adoption Community of Korea). Foreningen arbejder for at bygge bro mellem ugifte mødre og adopterede. Ligeledes kæmper den for kommende ugifte biologiske mød-

res rettigheder, såvel som rettighederne for de, der allerede er blevet tvunget til at bortadoptere, og de arbejder hen imod at skabe rum for genforeningen af de oprindelige og brutalt opbrudte familier. Ligeledes mener de, at Korea har brug for *reconciliation* (forsoning). Deres udgangspunkt er, at da ingen opgiver deres børn frivilligt, må alle adoptioner betragtes som fremtvungne, ufrivillige og fundamentalt mod kvindens ønske og barnets interesse. Derfor er adoption at betragte som et groft brud på menneskerettighederne, der blandt andet foreskriver, at alle har ret til forældre, et sprog og en nationalitet. I deres ønske om at få omverdenen til at forstå uhyrlighederne i Korea, fremhæver de, at situationen er lig med den

i Argentina, hvor børn af regimets politiske modstandere blev taget fra dem og bortadopteret til højerestående barnløse officerer og deres ægtefæller. TRACK mener således, at Korea i lighed hermed har forbrudt sig mod tusinder af kvinder, hvorfor der er brug for en *reconciliation comitee* for at hele sårene, krænkelserne og give mulighed for, at landet kan få fred omkring denne grufulde praksis og dermed med sin historie. Ligeledes er det selvsagt et krav, at internationale adoptioner skal stoppe og ugifte enlige mødre gives mulighed for at have deres barn ved dem og opfostre dem i Korea, uden at deres børn eller de selv af den grund falder i social status og bliver stigmatiseret og behandlet som andenrangsborgere. TRACK samarbejder tæt med MamaMia, en forening for biologiske mødre, der arbejder for at bedre vilkårene i Korea, så det er muligt at leve som enlig ugift mor.

Der er flere andre organisationer, der støtter ugifte mødre og deres rettigheder, ligesom en stor organisation, Mpak, arbejder for at fremme national adoption og fjerne hemmelighedskræmmeriet og dermed gøre det til et ordentligt alternativ til international adoption. Mpak og de øvrige organisationer sympatiserer ikke med opfattelsen af adoption som et fundamentalt brud på menneskerettighederne, sådan som TRACK og ASK gør det. De arbejder derimod for en dybere social og kulturel ændring af Korea og udtrykker og beklager, at den indgroede kultur ikke lader sig ændre så hurtigt, at adoption kan forventes overflødiggjort inden for en overskuelig årrække. Blandt problemerne er udstødelse og skam for kvindens familie, at den ugifte mor får vanskeligt ved at finde en ny partner og blive gift, at nationalt adopterede børn ikke altid regnes som fuldgældige medlem-

mer i adoptivfamilien, og at mange ligeledes finder adoption skamfuld og blandt andet derfor hemmeligholder det for egen familie og den adopterede.

David Smolin

Imellem fløjene af de, der er for adoption, og kritikerne, placerer juristen David Smolin sig. Hans speciale er international lov, og han belyser adoption i forhold til de forskellige konventioner, der styrer området. Således har han blandt andet været inviteret til høring i Haag og er blevet brugt som konsulent af den danske familiestyrelse.

Om han er pragmatisk eller taler med to tunger kan være svært at greje. For på den ene side er han principielt ikke imod adoption, på den anden side er han knivskarp i sin kritik af de forhold, der fører til adoption, generelt såvel som i Korea. Han fremhæver, at der er store forskelle i afgiverlandenes vilkår og adoptionsbetingelser, hvilket betyder, at man ikke i debatten kan skære alle adoptioner og lande over en kam. Han understreger, at udgangspunktet for en ordentlig adoption er overholdelse af Børnerettighedskonventionen og de deraf udsprungne principper i Haager-konventionen. Ligeledes fremhæver han, at konsekvensen af konventionerne er, at det internationale samfund først og fremmest bør arbejde for, at mødre og fædre kan beholde deres biologisk fødte børn og ikke grundet økonomisk trange vilkår, sygdom og dårlige sociale betingelser og kulturelle traditioner eller andet blive tvunget, snydt eller på anden vis blive presset til at bortadoptere. Ligeledes er det magtpåliggende for Smolin at understrege, at der er stor forskel på systemerne og dermed adoptionernes lødighed i de forskellige lande. I lande med illegale adoptioner kan der blandt andet ligge bortførsler eller salg af børn til grund for adoptionerne, mens der i de velfungerende lande er ordentlige forhold, der sikrer forældres og børns retssikkerhed og garanterer, at børn, der bortadopteret, reelt ikke har forældre eller slægtninge, der kan tage sig af dem.

Smolin melder klart ud, at han ser det som en forudsætning for en succesfuld adoption, at der tales åbent om den i den nye familie og det omkringliggende samfund. Hans pointerer således, at han hellere ser børn bortadopteret internationalt fra Korea, end at de vokser op som hemmelige adopterede i koreanske familier. Selvom Korea fremhæves som et land med ordnede forhold og legale adoptioner, har Smolin mere kritik at dele ud af, når det gælder den øvrige koreanske praksis. Han finder det dybt problematisk, at det er de samme

organisationer, der står for såvel formidling af adoption som nødboliger til ugifte gravide kvinder. Således skal organisationen på den ene side oppebære dens funktion med at finde børn til barnløse forældre og på den anden side objektivt råde og vejlede de unge mødre i at træffe en kvalificeret beslutning omkring den forestående fødsel og eventuel bortadoption. Han mener således ikke, at denne rådgivning kan sige sig fri af den grundlæggende interesse, organisationerne også har for at pleje deres anden og indtægtsgivende opgave, nemlig at finde børn til bortadoption. Ligeledes

Ligeledes er det magtpåliggende for Smolin at understrege, at der er stor forskel på systemerne og dermed adoptionernes lødighed i de forskellige lande.

mener han, vejledningen oftest tager karakter af det, vi kender fra Danmark i efterkrigstiden. Den unge kvinde gives indtryk af, at udstødning og social stemping vil være så dominerende resten af livet, at det bedste er at føde og give barnet videre til adoption, som om 'det aldrig var sket'.

Kritik af kritikerne

Og bedst som Smolin fremstår som kritiker af internationale adoptioner, kritiserer han sine tilsyneladende allierede, nemlig de der melder rent ud, at internationale adoptioner fra Korea bør stoppes. Hans primære kritik er rettet mod den måde, hvorpå kritikken af international adoption italesættes. For ofte anvendes en retorik, hvor vi taler om magthavere, der udnytter de fattige, og dermed ender vi op i en meget fastlåst forståelse, hvor der per definition er en taber og en vinder, en udbytter og et offer. Han påpeger, at man med denne optik også kan

karakterisere international adoption som et overgreb på afgiverlandet, den ultimative kolonialistiske handling fra den vestlige overmagt mod landene i den tredje verden. Set i dette lys, kan adoptionen aldrig blive en fair løsning for nogen, og retorikken låser samtalen fast, så holdningen er forhånds-scementeret og dialog dermed gøres nyttesløs. Det bortskærer alle de nuancer, der kunne være omkring international adoption, og er dermed en ubehjælpssom måde at tale om adoption på.

Endelig fremhæver han det problematiske i en almindelig anvendt argumentation, nemlig at når adopterede interesserer sig for deres fødeland og adoptionsforhold, opfattes denne interesse i sig selv som udtryk for, at adoption er problematisk for den adopteredes liv, idet den ikke-adopterede og dermed normale person jo ikke har sådanne afvigende interesser. Han mener ikke, dette er en begrundet påstand, og at interessen derfor kan tages til indtægt for, at adoption er problematisk.

Så uden at kunne sige, om Smolin er pro eller anti international adoption, så er det uomtvisteligt, at han sætter perspektiv på adoption og menneskerettigheder og agiterer for, at vi må se det i et globalt hele – og ikke som lande isoleret.

Og hvor efterlader det os så?

Hvorledes kan vi forstå, at nogle adopterede interesserer sig for deres baggrund som adopterede, deres oprindelsesland og endog søger biologisk ophav? Er det fordi, de er sunde nysgerrige mennesker med en naturlig interesse for egen baggrund og med behov for, som alle andre, at skabe et sammenhængende narrativ, en hel historie, og forstå sig selv, for at underbygge en god og helstøbt identitet? Eller er det udtryk for en sygelig interesse, en grundlæggende

stigmatisering udsprunget af opvæksten som en minoritet blandt majoriteten, en status der oftest er blevet fortiet og et liv uden mulighed for at få afklaret sine særlige levebetingelser? Har adoptionen givet svære og problematiske livsbetingelser, som den enkelte har brug for at bearbejde og måske endog aldrig helt kan overkomme de psykologiske følger af? For varer det ved hele livet – man siger jo, adoption er en livslang proces? Eller måske vi skal finde en mellemvej, finde ind til nuanceringerne og ikke tage parti i fløjkrigen?

Og søger vi at bevare overblikket og nuancerne, er Smolin måske en oplagt allieret? Men mon han helt har forstået de adopterede? Det synes dybt problematisk, at han fremhæver den åbne internationale adoption som bedre for den adopterede end en lukket og hemmeligholdt national adoption. Dette strider jo imod, at adoptionskritiske voksne adopterede og forskere generelt fremhæver, at det værste er det at vokse op med et udseende, der afviger fra majoritetens, en racial stilhed i form af manglende italesættelse af de særlige vilkår som adopteret, og desuden ufrivilligt at have mistet sin oprindelige kultur, sit fødeland og den identitet og etnicitet, der er knyttet hertil. Dog må man spørge sig selv: Hvor bliver den undersøgelse af, der kan vise, hvad der er værst – hemmelighedskræmmeriet eller den raciale stilhed? Hvis en sådan undersøgelse overhovedet kan designes og gennemføres.

Det andet hovedargument fra de adoptionskritiske stemmer er, at de ser adoptionen som et fundamentalt brud på menneskerettighederne. Men holder dette? Er det ikke blot en tolkning af FN's Menneskerettighedserklæring og Børnerettighedskonventionerne, at det er den enkeltes *oprindelige* land, familie og navn, man har ret til? Og er konventionerne ikke mere nuancerede i deres anvisning af, hvorledes rettighederne kan opfyldes? Er det hele fremsat som ultimative ufravigelige rettigheder? I så fald er det underligt, at man kan have prioriteter i Haagerkonventionen⁴. Og hvor blev nuancerne mellem de legale og de illegale adoptioner af? Er det rimeligt at anklage Korea for at være et land med tradition for child trafficking og eksport af børn? Normalt er trafficking jo et fænomen, hvor man sælger andre mennesker med henblik på udnyttelse og egen økonomisk gevinst for øje. Og kan man sige det om det adopterede ønskebarn, der feteres i den nye familie og er formidlet af en non-profit organisation?

Endvidere kan man stille spørgsmålstegn ved sammenholdningen af forholdene i henholdsvis Korea og Argentina. Kan man tale om, at staten og magthaverne har brudt sig mod en stor gruppe medborgere,

og der nu er nye samfundsstrukturer, der får urimeligheden frem i et nyt lys og skaber grobund for, at der skal heles, forsones og forliges, for at hele samfundet kan komme videre? Har de internationale adoptioner fra Korea format af denne art forbrydelse? Og kan man overhovedet tale om reconciliation af et forhold, der fortsat pågår, og hvor der er så forskellige holdninger til det i det aktuelle samfund?

Smolin forholder sig ikke direkte til, at der fortsat bortadopterer internationalt og nationalt fra Korea. Men man kan med rette spørge sig selv, hvorfor der dog bortadopterer internationalt fra et så veludviklet land med så stærk en økonomi som den koreanske? Kan det virkelig passe, at den kulturelle, politiske og sociale modvilje mod ugifte mødre er så stærk og urokkelig? Og hvad skal der til for et bevæge det koreanske samfund?

Og når disse spørgsmål er stillet kan man overveje, hvorfor Smolin holder sig ude af netop denne debat. For er det de rette og relevante spørgsmål at stille? Kan man se Smolins position, som en mand der i modsætning til kritikere, formår at bevare overblikket? For med udgangspunkt i kritikernes argumenter om, at international adoption er et fundamentalt brud på menneskerettighederne, kan det synes underligt, at et andet bærende argument for at stoppe adoptionerne er, at Korea har verdens tolvtestørste økonomi og ikke er et tredje verdens land, men selv bør kunne tage hånd om sine borgere. Så i stedet for at argumentere generelt mod international adoption, bliver problemerne blot holdt borte fra Korea uden øje for en mere overordnet kritik af fænomenet international adoption og uden en egentlig global indsats for at begrænse fænomenet. Og dette til trods for, at hovedargumentationen er et fundamentalt brud på menneskerettighederne; for måske sådanne brud i de koreansk adopteredes øjne ikke synes lige så grove på andre landes borgere som på koreanere?

Adoption i fremtiden?

Så skal vi tage kritikken seriøst om, at det er problematisk at vokse op som fremmed udseende internationalt adopteret, så bør vi vel stoppe de internationale adoptioner over hele verden og ikke blot fra Korea? Hvis det bryder med menneskerettighederne, er det jo ligegyldigt om den adopterede kommer fra Korea eller et fattigt tredje verdensland i Afrika. Og bør adoption så ikke ses i et bredere internationalt perspektiv og dermed mindre landesnævert? Og skal vi overhovedet have adoptioner, eller skulle vi tage de førmtalte konventioner så alvorligt, at vi fokuserer indsatsen på, at alle børn og forældre skal have mulighed for at

leve sammen? Eller er vi nødt til at indtage den aktuelle lidt pragmatiske holdning, at nogle børn vil få så ringe vilkår og underprivilegeret en status, at verden, Korea såvel som andre lande, endnu ikke er klar til helt at opgive adoption? Og er det realistisk nogensinde at bevæge os derhen, hvor vi kan overflødig gøre adoption, national såvel som international? For det er værd at bemærke, at alle kulturer og samfund, hvad enten vi taler om fangere på Grønland eller oldtidens romere, altid har kendt til adoption i en eller anden form, og selv så moderne et land som Danmark anno 2010 har i dets lovgivning åbnet mulighed for såvel frivillige adoptioner som adoption uden samtykke fra biologisk forælder.

Spørgsmålene er mange, og endelige svar er nok ikke at finde. Der var rigeligt med stof til debat og eftertanke i Seoul i år, og måske du som læser får lyst at tænke over de mange argumenter for og imod adoption og måske finde frem til din egen personlige holdning til, om adoption er i orden eller strider mod vore grundlæggende rettigheder som mennesker, og om der synes at være forskel på national og international adoption og ydermere på internationale adoptioner fra forskellige lande. ■

¹ Der har alene fundet internationale adoptioner sted fra Sydkorea, ikke Nordkorea. I det følgende er anført Korea i stedet for Sydkorea, idet det er den mest almindelige betegnelse i daglig tale i blandt adopterede og adoptanter.

² Kilde Adoption & Samfund, http://statistik.adoption.dk/Udland_paa_Lande_fra_1970.htm

³ Nelson et al. (ed.) (2010), Proceedings of the Second International Symposium on Korean Adoption Studies. Seoul.

⁴ Haagerkonventionen anbefaler, at et barn først og fremmest skal blive i egen familie og dets opvækst varetages af slægtninge i det omfang, de biologiske forældre ikke er i stand til at tage hånd om det. Sekundært skal man forsøge med national adoption. Tertiært og som den sidste udvej kan man anvende international adoption i bestræbelsen på at sikre barnet en ordentlig opvækst og en familie.

FAKTA

Louise Svendsen

- Autoriseret psykolog og specialist i børnepsykologi
- Rådgivningskoordinator i Adoption & Samfund
- Har i en længere periode været medlem af Adoption & Samfunds hovedbestyrelse
- Adopteret fra Korea